

377. Varia (5)

1. De loonschaal is scheefgegroeid. Kunnen we dat rechte trekken? Na het samenkomen op de samenkomst hadden we tezamen een plezierig en gezellig samenzijn en konden we samen horen hoe we onze krachten moeten samenbundelen. Samen (Lappen) zijn de oorspronkelijke inwoners van Lapland. Ze wonen in Samische nederzettingen. Salto mortale heeft volgens het GB twee meervoudsvormen: 'salto mortales' en 'salto mortale's' [luhs en lees]. De saltimbanque (kunstenmaker) hield van sambuca (Italiaanse anijslikeur). Ga je nu weer de barmhartige samaritaan spelen? Er is niet zo veel verschil tussen sambal oelek en sambal badjak. Een zesteur is een sambaltrekker. Met een salopetterok ben je beslist niet salonfähig; dat ben je eerder als je fäh (petit-gris) draagt. Salsa is Caraïbische (Caribische) muziek. De salesdirector wist dat voor de salespromotion een sale-and-lease-backmodel geëigend was.
2. Salve! Wees gegroet! Bid het Weesgegroet (of: een weesgegroetje)! Een salicionaal is een orgelregister. Het salkvaccin helpt niet tegen salmonella-infecties, wel tegen polio(myelitis). Saloeki's zijn oosterse windhonden. Demonstreer mee tegen de Salische wet: alleen mannen op de troon. Weg met de Salische goederen! De Salpêtrière is een groot oud gebouw in Parijs, gebruikt als vrouwengast- en ziekenhuis. Salpicon wordt voornamelijk als vulling gebruikt. Samizdat is clandestien uitgegeven drukwerk in de Oostbloklanden. De Japanse adel heeft vaak een samoeraizwaard. Samojuden fokken samojuden. De naam 'samoreus' (grote rijnaak) stamt van 'Sambre et Meuse'. Samnieten stammen uit Midden-Italië en belemnieten van koppotige weekdieren. Dit is gesampled muziek. Doen we samsam met die sancerre (witte loirewijn)? Sans dot is zonder omwegen. Met sangfroid ging hij de problemen te lijf.
3. Het Franse 'sans' is zonder. Zo hebben we: sans tache (vlekkeloos), sans souci (zorgeloos), sans relâche (onophoudelijk), sans rancune (no hard feelings), sans prendre (speelwijze in het omberspel), sans préjudice (onverminderd het recht van iemand anders), sans phrase (zonder praatjes), sans peur et sans reproche (zonder vrees of blaam), sans pareil (zonder weerga), sans-papiers (illegale vreemdeling), sansodemelatafel (bastaardvloek), sans le sou (zonder een stuiver, niets bezittend), sans gêne (ongegeneerd, zonder gêne), sans façon (sans compliment: zonder omslag), sansculotte (zonder kniebroek, met lange broek), sans comparaison (verreweg), sans cérémonie (ongedwongen), sans atout (zonder troef), sans ambages (onomwonden). Bij het bridgen werd het sans-atoutcontract niet gemaakt. Ze gingen zelfs drie down, goed nat dus.
4. De San Marinese ging naar de sanisette. De kleur was sang-de-boeuf. De advocaat bagatelliseerde zijn sanguinische trekken. De sandhi komt in het Nederlands niet voor. Een sandalwood is een sandelhoutpaard (een sandelhouten paard). Het sanctum sanctorum is het heilige der heiligen. Een sanbenito is een ketterhemd (ook: kettermuts). Durf jij protestanten nog steeds – ze hebben immers geen hele santenkraam – kettensen te noemen? Saoto is een pittige Surinaamse soep. Een Santomese komt van Sao Tome en Principe. De sapajous (term uit het Tupi) klommen in de sapotilleboom; de sapi's liepen eronder. Sapisti, dat de Sargassozee ook Wierzee of Krooszee heet! De sarasara is een Surinaamse garnaal. De sarabande is een oude Spaanse dans. Een sarcoom is een kwaadaardig gezwel.
5. Een saprofyt leeft van rottende stoffen. Bestel voor mij zo'n lekkere sardinesalade (sardienensalade). Het sardonix is een edelgesteente. Bij een SARS-besmetting gaat het om het severe acute respiratory syndrome (besmettelijke, ernstige longziekte). De sashimi is een Japans gerecht van rauwe vis. Satansgebroid bestaat uit satanskinderen, die elk kind (volgeling) van Satan zijn. Satyriasis is donjuanisme. Bestaat er geen vrouwelijk pendant met 'doña' of zoiets? Satsuma is geglazuurd Japans aardewerk; daarin kun je saucijzenbroodjes (saucisses de Boulogne) leggen. Sarin(e) is een zenuwgas, derivaat van fosfonzuur. De saudade uit zich in de fado. Een sauf-conduit is een sauvegarde, duidelijk toch?

6. Dit is het momentum om een momentje uw aandacht te vragen voor: moment suprême (hoogtepunt), moment of truth (moment de vérité, minute de vérité: het kritieke ogenblik in een conflictsituatie) en moment de gloire (finest hour: moment waarop iemand triomfeert, met roem overladen wordt). Verder noemen we nog: un momento dado ((op) een gegeven moment), never a dull moment (er valt altijd wel iets te beleven), kantelmoment (Jaarboek 2010: keerpunt), du moment dat (op hetzelfde moment als), wiegendood, ups en downs, ups-and-downs, tournée générale, printing on demand (afkorting: pod), elektrisch dipoolmoment (symbool: p), no-show (op het laatste moment afzeggen), mysteryguest, mollissima fandi tempora (het gunstigste moment om iemand aan te spreken, namelijk wanneer hij in een toegeeflijke stemming is), instantané (momentopname), as we speak (op ditzelfde moment), absence (petit mal), aha-erlebnis, amerij(tje) en entre chien et loup (inter canem et lupum: in de avondschemering).
7. Saupiquet is een pittige saus. Gisteren hebben we het behang gesaust (gesausd). De sauternes is een zeer fruitige witte wijn uit Sauternes (in de Gironde). Het was sauve-qui-peut: niet 'vrouwen en kinderen eerst', maar een ordeloze vlucht. De sauvignon is een wijnstok die witte druiven oplevert, vooral geteeld in het gebied van de Loire, de Bordeauxstreek en de Languedoc. Uit de druiven daarvan wordt een droge, witte loirewijn (sancerre) bereid. De savannebewoner fokte savannevossen. Het overstekend wild was 'saved by the bell'. Zijn savoir-faire (wereldkennis) werd geleid door zijn savoir-vivre (wellevendheid). Hij was trouwens een savant en zijn eega een savante (blauwkous, met afkeer van huishoudelijke zaken). Hij droeg een heus savonethorloge. Sawa's zijn natte rijstvelden. Een Savooiaard komt uit de Savoye en savoueerde de savooi(e)kool.
8. De sazspeeler zat onder de sawoe-manila. Het septum nasi is het neustussenschot. De toneelschikking is de schikking van de coulissen en rekwisieten op het toneel, de mise-en-scène. Een scène à faire is de ultieme uitdaging voor toneelspelers. De scenarist schrijft het scenario. Scenische opbouw behelst het zich per scène op één plaats afspelend, zoals in drama. Zij was deel van de hasjscene. De strontkever en -vlieg vertonen scatologie, voorliefde voor feces; de scarabee overigens ook. Let op: eschatologie is iets totaal anders, of je zou uitwerpselen ook als laatste dingen moeten opvatten ... Het scart is een 21 pinsstekkersysteem (ook: 21-pins stekkersysteem). De bmr-prik is mede voor rodehond; andere namen daarvoor zijn rubella en rubeola. Roodvonk heeft als moeilijke naam scarlatina. Het enthousiaste publiek scandeerde zijn naam: "Cruijffie, Cruijffie!" De scala caeli is de jakobs ladder.
9. 'Scapham scapham dicere' is 'het kind bij de naam noemen'. De scansie (leuzen scanderen) komt dicht bij het zingen van een scat als 'heybaberiebah'. Scanning tunneling microscopy is microscopie op moleculaire schaal. Hij was bekend om zijn scabreuze moppen. In heb overigens scabiës (de schurft) aan scabiosa (scabieuse, schurftkruid). Een scafander is een zwemgordel, scag is Surinaamse heroïne en scagliola is een mengsel van gips en glimmer, dienende voor steenharde beelden. De ijzeren hein gedroeg zich, zoals te verwachten was, ijzerenheinig. De bul dozerde (ook: bulldozerde) over het grasveld heen. Doserer is in passende hoeveelheden verstrekken en doceren is lesgeven (aan hen die les krijgen).
10. Een bloemlezing van de oogst bij zoeken op '*akte*': zaktelex, de vrijgemaakten, oppervlakte-eenheid, verlof(s)traktement, trakteren, tweeakter, sterkte-zwakteanalyse, de Akte van Seclusie, notariële akte, non-activiteitstraktement, n.o.-akte, n-akte, de Akte van Navigatie, mo A-akte, mo-akte, mo B-akte, een lagere akte Duits, hypotheekakte, Akte van Harmonie, dakterras, cessieakte (akte van cessie), akte van bekendheid, bekwaamheid, berouw, berusting, beschuldiging, oprichting, stuiting en Akte van Consulentschap.

Rein Leentfaar